

ZDRAVÁ MĚSTA, OBCE, REGIONY
ČESKÉ REPUBLIKY

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

SOUHRNNÁ ZPRÁVA

Stálá Sekce NSZM „Plánování pro zdraví – jak na to?“

(Seminář NSZM pod záštitou Hlavního hygienika ČR, MUDr. Michaela Víta a za podpory Pracovní skupiny MZ pro Zdravotní plány a politiky)

Dne **14. října 2008** se uskutečnil v prostorách Ministerstva zdravotnictví ČR odborný seminář Národní sítě Zdravých měst ČR (NSZM) k tématu podpory zdraví – **Stálá Sekce NSZM „Plánování pro zdraví – jak na to?“**. Cílem semináře, kterého se zúčastnilo více než 60 zájemců o danou problematiku, bylo ukázat zkušenosti z pilotního zpracování zdravotních plánů měst, ale také představit aktuální finanční zdroje, připravované programy a nabídky ze strany odborných partnerů.

Za Ministerstvo zdravotnictví přivítala účastníky setkání vedoucí oddělení Kanceláře hlavního hygienika **Karla Řihová**. Stálé Sekce se rovněž zúčastnila a přítomné pozdravila senátorka **Božena Sekaninová**, členka Výboru pro zdravotnictví a sociální politiku Senátu Parlamentu ČR. Zájemce o problematiku podpory zdraví přivítali také ředitelka kanceláře WHO CZ **Alena Šteflová**, ředitel NSZM **Petr Švec** a předseda NSZM **Petr Řezníček**, který zdůraznil význam zdraví a zdravého životního stylu pro komunitní práci ve městech.

V úvodní prezentaci Stálé Sekce představila **Jarmila Rážová** z Centra zdraví a životních podmínek Státního zdravotního ústavu **nástroje podpory zdraví a možnosti financování**. Základním finančním zdrojem v oblasti podpory zdraví je dotační program Ministerstva

zdravotnictví Národní program zdraví, k dispozici jsou také granty, ať už z Ministerstva zdravotnictví nebo z krajských úřadů. Města mohou využívat rovněž zdrojů ze strukturálních fondů EU nebo se zapojit do realizace projektů v rámci 2. programu EU v oblasti veřejného zdraví i dalších mezinárodních projektů.

Ředitelka kanceláře WHO CZ **Alena Šteflová** připomněla ve své prezentaci 60leté výročí založení Světové zdravotní organizace a její ambiciózní cíle v oblasti snížení úmrtnosti na neinfekční nemoci o 2 % ročně v příštích 10 letech. Mezinárodní aktivity se proto zaměřují zejména socioekonomické prostředí, na omezování kouření, snižování hladiny cholesterolu, snižování krevního tlaku a podporu fyzické aktivity. WHO nabízí koncepční programy, jako je Zdraví 21 a Health for All, nebo **komunitní programy**, jako je Zdravé město, Školy podporující zdraví nebo Bezpečné komunity. V rámci smlouvy BCA 2008-09 nabízí WHO odborné a finanční zdroje podle konkrétních potřeb států. Vypracování metodiky profilů zdraví pro prosazování podpory zdraví na místní úrovni řeší Státní zdravotní ústav prostřednictvím pracovní skupiny Ministerstva zdravotnictví pro zdravotní plány a politiky a hlavního partnera, kterým je Národní síť Zdravých měst. Projekt BCA

zahrnuje mimo jiné uzavření pilotního testování ve vybraných městech, dopracování **Manuálu pro Zdravotní plán města** a jeho rozšíření o samostatnou část věnovanou problematice zdravého stárnutí.

Význam spolupráce na poli plánování pro zdraví zdůraznil ve své prezentaci ředitel NSZM **Petr Švec**. Zdravá města a obce na svém území podporuje již několik krajů ČR a nemusí jít nutně o členské kraje NSZM, jak ukázala nedávná konference Zdravých měst ve Středočeském kraji. Političtí představitelé regionů si uvědomují důležitost takového systémového kroku. I samotné zpracování **Zdravotního plánu města** je podmíněno souhlasem politického vedení příslušné municipality. Ve spolupráci s odbornými partnery se připravuje NSZM na vyhlášení celostátního **Společného tématu „plánování pro zdraví“**, které zastřešila Rada vlády pro udržitelný rozvoj. Ředitel NSZM Petr Švec také připomněl výhody internetové Databáze DobráPraxe a rovněž DataPlánu NSZM, který by měl v budoucnu sloužit jako informační nástroj k propojování jednotlivých úrovní veřejné správy v rámci tzv. Pyramidy kvality.

Projekt **Škola podporující zdraví** WHO představil **Tomáš Blaha** ze Státního zdravotního ústavu. Do evropské sítě programu vytvořeného v roce 1986 ve Skotsku a sdružujícího 43 zemí se ČR připojila v roce 1992. Program

je v současnosti v integrační etapě, která potrvá až do roku 2015. V lednu 2009 vznikne evropská síť Škol podporujících zdraví SHE Network. Národní síť škol podporujících zdraví zahrnuje v prostředí ČR 101 mateřských, 116 základních a 5 středních škol a v budoucnu by měl počet členů dále stoupat.

Ve Zdravém městě Mladá Boleslav se otevírají široké možnosti spolupráce se **Zdravým podnikem** WHO Škoda Auto a.s. O aktivitách automobilky informoval přítomné **Rudolf Hajný**, který přiblížil zejména Program podpory zdraví zaměstnanců, zahrnující také soubory opatření ke zdravému stravování, k omezení kouření a k celkové podpoře snížení nemocnosti. Společenská odpovědnost firmy a jejich zaměstnanců je zakotvena v Etickém kodexu. Spolupráce se Zdravým městem Mladá Boleslav probíhá již nyní v rámci projektu „Bezpečná cesta do školy“ a řadě dalších aktivit. Oboustrannou vůli k další spolupráci v Mladé Boleslavi potvrdil také přítomný **Jan Smutný**, politik Projektu Zdravé město Mladá Boleslav.

Manuál pro zdravotní plán města, připravený odbornou pracovní skupinou MZ, představila a nabídla účastníkům Stálé Sekce **Radka Veselá** z Kanceláře NSZM. Pilotní ověření zdravotních plánů proběhlo ve čtyřech městech a jednom kraji. Prvním krokem při zpracování zdravotního plánu je zjištění hodnot sady indikátorů zdravotního stavu. Výhodou je, že data pro indikátory poskytují městům odborní partneři (ČSÚ a ÚZIS) a NSZM zároveň zajistí možnost jejich přehledného sledování v DataPlánu - viz www.dataplan.info/indikatory/zdravi. Druhý krok

představuje zpracování analýzy zdravotního stavu a následné stanovení priorit opřených o strukturu Zdraví 21. Poté naváže samotná programová část – týmové rozpracování priorit do úrovně cílů, opatření, aktivit. V této podobě je dokument znovu projednán ve vedení města a následuje jeho realizační část. Manuál pro zdravotní plán města podrobně popisující výše uvedený postup je dostupný na adrese www.nszm.cz/sekce_zdravi. Jako vhodný komunikační nástroj pro město slouží zpracovaný Profil zdraví. Téma podpory zdraví bude diskutováno také na mezinárodní jubilejní konferenci NSZM „Zdravá města – společně na cestě do Evropy již 15 let“, která se uskuteční 4. prosince v budově Magistrátu hl. města Prahy.

Závěr semináře patřil zkušenostem pilotních měst při zpracování Zdravotního plánu města. **Šárka Trunečková**, koordinátorka Projektu Zdravé město **Chrudim**, informovala přítomné o průběhu zpracování Profilu zdraví s podrobnou analýzou zdravotního stavu populace města a provázáním na komunitní plán. Samotný zdravotní plán **vychází z priorit Zdraví 21 WHO**. Následné kroky spočívají v rozpracování dílčích aktivit a sledování uvedených ukazatelů, důležité je také provázání s rozpočtem pomocí informačního nástroje DataPlán NSZM. Všechny aktivity budou probíhat v součinnosti se zdravotními institucemi a dalšími odbornými partnery města v oblasti podpory zdraví. **Petr Hermann**, politik Projektu Zdravé město **Litoměřice** představil tvorbu zdravotního plánu na základě zpracované Analýzy zdravotního stavu obyvatel města Litoměřice z roku 2007 a indikátorů zdravotního stavu obyvatel zadaných do DataPlánu NSZM. Zdravotní plán byl projednán napříč orgány města a jeho struktura byla rozpracována do dílčích aktivit. Silnou stránkou Zdravotního plánu je zejména **spolupráce s odbornými institucemi**, jako je Zdravotní ústav a Krajská hygienická stanice. Zdravotní plán bude propojen se Strategickým plánem rozvoje města a také s rozpočtem. Přípravu zdravotního plánu ve Zdravém městě **Vsetín** představil koordinátor PZM a MA21 **Petr Kozel**. Původním záměrem bylo plánování sociální a zdravotní oblasti Akčního plánu zdraví a kvality života města Vsetína. Navrhovaná opatření vycházejí zejména ze statistikami podložené priority prevence úrazů. Petr Kozel zmínil jako možnou inspiraci pro systémovou podporu zdraví postupy využívané v rámci komunitního plánování sociálních služeb. Je třeba klást důraz také na **více zdroje financování a soulad** procesu tvorby Zdravotního plánu **se strategickým plánem**. Město Vsetín se rozhodlo sledovat nejen výsledky základních

indikátorů zdravotního stavu, ale sledovat také možnosti pro zdravý životní styl.

Po skončení programu se sešli členové Pracovní skupiny Ministerstva zdravotnictví pro zdravotní plány a politiky ke svému pracovnímu jednání, jehož cílem bylo rozpracovat plán aktivit v rámci Společného tématu „plánování pro zdraví“.

Všem účastníkům a prezentujícím tímto děkujeme za přátelskou atmosféru, přínosné informace, podněty a inspiraci.

Podrobnější informace k akci včetně všech prezentací a fotodokumentace naleznete na webových stránkách http://www.nszm.cz/sekce_zdravi.

